

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Helyben házas korúva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételévelSzerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 2.A szerkesztőség kizárólag visszadátum
vagy megőrzésre nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, május 15.

Világok harca.

Az osztrák választások máskor sem voltak közömbösek Magyarországra nézve, most azonban érdeklődéssel vártuk az eredményt.

Az általános választói jog elvének kimondása következtében Magyarországra nézve életbe vágó fontosságu, hogy a szomszédra figyeljünk s a tanulságot levonjuk.

Odaát a választói jog általánosítása olyan lépést jelent, amely Ausztria összes h gyományaival ellentétben áll. Sohasem volt Ausztria demokratikus alappon szervezve. Arisztokráciája tartotta fenn, a mióta csak áll. Az osztrák arisztokrácia és a hadsereg: Ez a kettő volt az igazi Ausztria.

Az újabb áramlatok nem hagyták érintetlenül Ausztriának ezt a két támaszát sem. A császár személyét egy osztrák arisztokrata, Sternberg gróf vonta oly módon a vitába, a hogyan a Habsburgokról még az 1849-iki debreceni országgyűlés sem nyilatkozott soha. A hadsereg sem a régi »kaisertreu« immár. A hagyományos keretek szűknek bizonyultak s a birodalmi egység várfalán

kopogtat a nemzeti önállóság vágya. A régi centralista gondolat végső kétségbeesésében a néptömegekre akar támaszkodni s ráparancsolta Ausztriára az általános választói jogot.

A választás eredménye pedig beszél s azt mondja, hogy odaát olyan szellem idéztek fel, amelylyel nem fognak birni. A nemzeti önállóság felé törekvő csoportok helyét elfoglalja a nemzetközi szociáldemokrácia — ez pedig van olyan veszedelmes Ausztriára nézve, mint a nemzeti törekvések, ha nem veszedelmesebb.

Itt az a tanulság, a melyet fel kell jegyeznünk magunknak. Ha a tudatlan tömeget minden válogatás nélkül bocsátjuk az urnákhoz, akkor a nemzetköziség szédelgőinek adunk bő anyagot arra, hogy az ugorkafára fe kapjanak.

Ausztria népei általában előbbre vannak kultura terén, mint a mi nemzetiségünk s mégis például a csehek közt a szociáldemokrácia hódítása egyenesen megdöbbentő. A cseh nemzeti zászlókat agyon nyomta a nemzetköziség térfoglalása.

Ezzel a szomorú képpel szemben van egy vigasztaló jelenség; a szociáldemokrata hazátlanság és elforgatás nem áll ellensúly nélkül. Hatalmas arányokban, diadalmasan emelkedik ki az apró

pártocskák romjai fölött a keresztényszocialisták párta.

Eltekintünk most az osztrák keresztényszocialisták magyar falásától. Felháborító tünet ez, de közös minden osztrák párttal. Hogy mi csak a keresztényszocialisták magyar ellenes kirohanásairól értesülünk, annak magyarázatát lásd a magyar sajtó öszövétségi alapjában. Az ő magyar falásuknak semmi köze sincs keresztényszocializmusukhoz s különben is egy magyarországi szociáldemokrata gyűlés jobban érzi a magyar gyűlölet-től, mint Lueger minden beszédje.

De amit a keresztény szocialisták odaát a népért tesznek, ahogyan megtudják védeni a nemzetközi izgatók ámitásaival szemben, az valóban követendő példa. S ha az általános választói jog nem lesz állami szerencsétlenség az osztrák esászárságra nézve, az a keresztényszocialistáknak és a katolikus centrumnak köszönhető.

Ausztria népei tovább is küzdelemben fognak állani egymással szemben. Csakhogy ez a küzdelem most már nem a fajok, hanem a világok harca lesz. A keresztény világ küzd meg a hitetlenség világával. Az alkotás a rombolással!

Mindenütt ez volt az általános választói jog következménye; Franciaországban épp úgy, mint Ausztriában. A

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

AZ ORR.

Irtá: Quidam.

Silvia Monottinak hívták.

Csábítóan szép volt. Bájos, amikor tréfáldzott és még bájosabb, mikor komoly volt.

A szája telt volt és piros mint a korál és úgy tetszett, mintha arra volna teremtvé, hogy csókoljon és csókoltassék. A kicsiny, éles tetszésű orr pikáns, intelligens kifejezést adott az arcának, valami erősen egyéni vonást, mely ellentétben állt a szemek álmodó érzékiségével. De én éppen az orrát szerettem, ezt a bájos orrocskát: megtestesítette a kis intelligens lelkét, mely után bolondultam.

Azon az estén zenéről beszélünk. Silvia a zongora előtt ült és eljátszott néhány motivumot a Normából, melyet kedvenc operájának mondott.

— Bellini muzsikája csupa dalam, szólt — Es mily mindenható erő lakozik a dalban! A kimondott szó csupán megjelöli a fogalmat; az elénekelt szó végtelenül többet, mélyebbet fejez ki: lelke van és a lélekhez szól.

Azután bágyadtan hátradőlt karosszéke

párnájára és arca alsó részét eltakarva fehér legyezőjével, sokáig nézett reám álmodó szemével és többször lassan bölintott a fejével.

A zongorán álló gyertya lángja föl föllobbant és reskető ténye végigtáncolt a Silvia lányos alakján. A félig nyitott ablakon át rózsa- és babérillat felhője szállt le ránk. Künn a kertben csob gott a szökőkút.

Silviát néztem és úgy tetszett nekem, mintha legyezője mögött mosolyogna. De a szeme komoly volt.

Hirtelen felkelt, kezét nyujtott nekem és bucsuzott.

— Remélem hogy holnap viszontlátom a Pinción. Ugy e, hogy eljön? De ma es e maradjon kedves, jó fiu! Hallja? Jó éjszakát.

*

Körülbelül egy óra lehetett éjféli után, mikor tűnődve ballagtam végig a korzón. A Café Arrogno előtt három ur állt, suttogva, kacagva, élénken gesztikulálva. Valamely botrányos eset t tárgyaltak, melyet az esti lapok közzétettek. Nem tudtam érlődni a dolog iránt.

Ostorával csattantva a bérkocsis kiáltott felém és késznek nyilatkozott, hogy bármennyi ért hazavisz. Anélkül, hogy ügyet vetnék rá, bekanyarod am a mellékutcába, mely egyenesen

a »Spanyol-térre« vezetett: ennek közvetlen közelében volt az én lakásom. Mindig Silviára gondoltam és gondolataim oly intenzív módon foglalkoztattak, hogy már nem is ügyeltem az utra. Hirtelen észrevettem, hogy eltévedtem és teljesen ismeretlen utcában vagyok, piszkos, szűk utcában, melyet csak néhány gázlámpa világított meg.

A távolban énekelt valaki . . . Motivum a »Normá«-ból . . . a Silvia dala.

Lassan-lassan halkult az éneklő hangja, mig végre egészen elhallgatott. Udvozet volt e Silviámtól? . . . Hirtelen fölrezzentem álmodozásomból. Fölöttem lassan megnyitott egy ablak. Fölnétem és megpillantottam egy alakot, melynek körvonalai elmosódtak a sötétségben. Nehány pillanat multán kivettem, hogy asszony, ki az ablakon kihajol. Mig arca alsó részét fehér legyezője mögét rejtette, többször lassan bölintott a fejével.

Silvia szemei voltak, határozottan Silvia szemei — és mozdulatai a Silvia mozdulatai voltak!

Az asszony intett a kezével. Reszkettem. A levegő tikkadt volt és éreztem, hogy lázban vagyok. Édes, bódító illat áradt a gardemából, melyet gomblyukamban vise tem és megrészegette érzékeimet.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
 borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

melyik el volt készülve a harcra, az ke-
rekedett fölül.

Hát mi hogyan indulunk a világok
harcának? Hát nálunk hol van a ke-
resztény szocializmus imponáló ereje?
Jam proximus ardet . . .

A szomszédban fellobogó harci tűz-
ből halljuk ki a mi riadónkat is. Éb-
redjünk, szervezkedjünk, hogy győzni
tudjunk. Mert ez az ország az általános
választói jvg alapján is vagy megmarad
kereszténynek, vagy nem lesz többé Ma-
gyarország sem *

Kivándorlási ankét. A folyton nö-
vekvő kivándorlás és munkáshiány okainak és
orvosszereinek gyakorlati megvilágítására a
magyar gyáriparosok országos szövetsége Bu-
dapestben június 19-én és a következő napokon
országos ankétet rendez.

A pécsi kiállítás megnyitása.

Pécs, május 15.

Frigyes főherceg, a kiállítás védnöke ma
reggel 8 órakor érkezett Pécsre. Gróf *Be-
nyovszky* Móríc főispán a megyei küldöttség-
gel külön vonaton Teller állomásig elébe uta-
zott. Itt a főherceg szalonkocsiját a vonathoz
csatolták.

A főherceg a főhercegnővel és két le-
ányával érkezett meg. A földiszitett pályaud-
varon diszes közönség várta. A helyőrség,
amely Gunthel dandárparancsnok vezetésével
vonult ki, a főherceg tiszteletére a »Gör-
terhalt« játszotta.

A polgármester üdvözlő beszédére a fő-
herceg papírlapról olvasta fel a magyarnyelvű
választ. Az egybegyűlt notabilitások között

Beléptem a házba, meggyújtottam egy
gyufát és fölsettem a meredek kőlépcsőn.

Odafönn nyikorogva nyílt meg egy ajtó, a
rothadás undorító büze csapott meg és előttem
állt — jobb kezében egy égő gyertyát tartva,
baljában fehér legyezőt — egy asszony, akinek
vállain élők halálfej nyugodott: egy asszony orr
nélkül!

Lerohantam a lépcsőn, míg mögöttem
durva szikot hangzottak föl és az ajtó dőrejjel
becsapódott. Kiugrottam az utcára. A zugban
kuporodó macska fölriadt és átsurrant a másik
járdára. Egy ember, aki lámpást tartott kezé-
ben és szivarvéget keresett, megállt és fűrké-
szőleg tekintett rám. Silviára és egy halálfejre
gondoltam.

Hosszu, álmatlan éj következett. Szakadat-
lanul gyötört az iszonyu rémkép — az én sze-
retett asszonyom szemével.

Reggel felé elaludtam. Silviáról álmodtam.

A zongora előtt ült, fehér kezei rhythmi-
kusan emelkedtek és ereszkedtek le újra a
billentyűkre, nekem úgy tetszett, mintha vala-
mely harmóniát keresne, melyet félig elfelejtett.
Csodás szépségű akkordok voltak, a melyeket
soha eddig nem hallottam, hangok, melyeket
csak álmainkban hallunk, a mikor fáradt érzé-
keink bódultak, míg gondolataink nyughatat-
lanul tévelyegnek vagy visszatérnek az épp
letűnt vagy egy rég letűnt nap élményeibe.

Egyszerre aztán egy fájó akkord, egy bru-
tális, sívító disszonancia . . .

— Silvia föl kacagott. Csengő, dallamos,
— rejtélyes kacagás volt.

Hirtelen felem fordította fejét — a halál-
fejetl az orrnélküli, a torz arcot.

Sikoltozva ébredtem.

De az este nem mentem el a Pincióra.

Es noha többé nem mentem el Silvia
Monotühoz.

ott voltak: *Hanny* Gábor pápai praelátus,
Ereth János főispán, *Oberhammer* Antal fő-
kapitány, dr *Zichy* László, az ügyvéti kamara
elnöke, *Zsolnay* Miklós, a kiállítás elnöke, a
nőegyletek részéről báró *Biedermann* Rezsóné
és *Ulmann* M. Károlyné és *Hinkel* Lászlóné
elnöknők.

A főherceg a pályaudvarról a püspöki
palotába hajtatott, ahol *Seifritz* István nagy-
pépost fogadta. Ezután a külvárosi gyakorló-
térre ment ki a főherceg, ahol az 52. gyalog-
ezred diszszemléje volt. Fél 10 órakor a kül-
döttségeket fogadta.

Magának a kiállításnak megnyitása 11
óra volt kitűzve. Már félórával előbb meg-
jelentek a területen az összes notabilitások:
Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, *Fusth*
Gyula képviselőházi elnök, gróf *Pejacsevich*
horvát bán, *Szterényi* államtitkár stb.

A színes csoport: főrendek, képviselők és
magasrangú katonatisztek a bordszínű diszsa-
torban helyezkedtek el. Itt várták a főhercegi
család megérkezését.

Tizenegy óra után érkezett meg disz-
hintóján *Frigyes* főherceg, a kiállítás védnöke.
Vele jött *Izabella* főhercegnő és leánya
Gabriella hercegnő. A kiállítás kapujánál fan-
fárok hirdették a főhercegek érkezését. A mint
helyet foglaltak, előállt *Zsolnay* Miklós, a
kiállítás rendezőségének elnöke és beszédet
intézett *Kossuth*hoz, arra kérve a minisztert,
hogy kérje fel a főherceget a kiállítás meg-
nyitására.

Erre *Kossuth* Ferenc kereskedelmi mi-
niszter levette kalpagját s megkérte *Frigyes*
királyi herceget, hogy kegyeskedjék a kiállítást
megnyitni a király nevében. Néhány szóban
felemlítette Pécs városának dicsőséges multját,
hangsúlyozva, hogy a város most is csak a
multjához marad hű, amikor gazdasági téren
igyekszik azon, hogy az országot előbbre vigye.
Konstatálta, hogy maga a főherceg is hozzá-
járult a maga uradalmának fényes kiállításával
a most megnyitandó kiállítás sikeréhez. Annak az
a bizonyossága ez, hogy a kiállítás és vele a
magyarság ügye a főhercegnek nemcsak érdek-
lődését, de szeretetét is bírja. (Zajos, hosszan-
tartó éljenzés.)

Most *Frigyes* főherceg papírlapot vett elő
és arról olvasta le a választ, nem egészen fo-
lyékony magyarsággal. A kiállítás fontosságáról
beszélt, többszörösen kiemelve annak jelentő-
ségét.

A beszéd végével *Izabella* főhercegnő
odament *Kossuth* Ferenchez, a főherceg pedig
Fusth Gyulához és kezdetét vette a cencia. A
főhercegi pár német nyelven társalgott, míg
leányuk *Gabriella* hercegnő asszony gyönyörű
magyarsággal szólította meg ismerőseit s akiket
neki bemutatottak.

Kossuth Ferenc, aki tudvalevőleg gyen-
gélkedik, ezután eltávozott a kiállítás területé-
ről. És ugyanekkor kezdetét vette a kiállítás
megtekintése. A főherceg először is a maga
pavillonjába vezette az illusztris társaságot.
Azután diszszembé volt.

Délután folytatják a kiállítás megsemlélé-
sét. Este diszszelődés volt a színházban.

Horvát népgyűlések. Zágrábból jelen-
tik, hogy ott csütörtökön este népgyűlés lesz
a vasuti törvényjavaslatok ellen. Horvátország
egyéb városain is lesznek népgyűlések. Varas-
don tegnap tartottak népgyűlést a horvátok,
mely táviratban üdvözölte a Budapesten tartóz-
kodó horvát képviselőket.

Az osztrák választások.

Bécs, május 15.

A választásoknál eddig minden oldal-
ról beérkező eredmények a legmeglepőbb
módon a szociáldemokraták pártjának
óriási megnövekedéséről számolnak be.
Ez a párt, mely eddig alig számított a
Reichsrathban, az eddigi eredmények
szerint csaknem dominál az összes többi
pártok felett. Az eddig megválasztott
szociáldemokraták száma hatvan, amivel
szemben eddig a keresztényszocialisták
sem rendelkeznek több mandátummal.
A választás másik kidomborodó jelen-
sége a német és cseh nemzetiségi pártok
teljes megsemmisülése. Azok, kik a vá-
lasztói reform megalkotásánál elsősorban
állottak a küzdők között, köztük gróf
Byland-Rheidt, aki mint belügyminiszter
a választói reformot az osztrák parla-
mentben beterveztette.

Bécs, május 15.

A 64 alsó ausztriai választókerület közül
40 keresztényszocialistát, 12 szociáldemokratát
és 1 német haladópartit képviselőt választott.
11 kerületben pótválasztás lesz, amelyekben 11
keresztényszocialista áll két német haladópartit-
val és 9 szociáldemokratával szemben. Gróf
Byland-Rheidt volt miniszter *Aretschnider*
szociáldemokratával szemben megbukott.

Bécs, május 15.

Eddig 300 választás eredménye ismeretes.
Ezek közül 127 pótválasztás és 173 végleges.
A végleges választások közül 41 keresztény-
szocialistára, 51 szociáldemokratára, 6 német
haladópartitúra, 4 német néppártúra, 2 katolikus
centrumra, köztük báró *Morsey*, 3 ifju-csehre,
köztük *Pacak* miniszter, 2 ó-csehre, 1 cseh
nemzeti szocialistára, 3 cseh agráriusra, köztük
Peschka, 3 alldeutschrá, 5 ifju-ruténre, 1 ro-
mánra, 5 olaszra, 8 szlovén néppártúra, 1 nem-
zeti haladópartit szlovénre, 1 kormánypartitúra, 3
klerikális csehre, 1 pártonkívüli, 1 német
szabadelvűre, 1 lengyel klerikálisra és 1 német
radikálisra esett. A pótválasztások közül meg-
említendő gróf *Sternberg*né, aki *Czych* szociál-
demokratával, gróf *Thun* Jarosláv, aki *Doso-
dil* cseh agráriussal, *Pernerstorfer*, aki *Pergel-
tel*, *Nietzschee*, aki *Gürlich* szociáldemokratá-
val, dr *Pitaccoé*, aki *Scabar* szociáldemokratá-
val és *Massarik* realistáé, aki potondra iparos-
partitval áll szemben.

Bécs, május 15.

Az eddigi választási eredmények szerint
a szocialisták óriás győzelmet arattak Cseh-
országban nemcsak a németekben, hanem a cse-
hekben is. A tegnap eldöntött mandátumok
számának túlnyomó részét a szocialisták hódí-
tották meg. Minthogy *Pacak*, aki egy helyen
megválasztottak és *Foszt*, aki két helyen kerül
szűkebb választásba s kit egy helyen minden
valószínűség szerint megválasztanak, a jövő
parlamentben párt nélküli vezérek lesznek s már
most számítunk arra, hogy ez a két miniszter
meg fog vállalni hivatalától. A csehországi német
nemzeti szocialisták is, akik közül eddig csak
Fresht választották meg, eddigelé parlamenti
képviselő nélkül állanak.

A bécsi 7-ik választókerületben (*Land-
strasse* I.) pótválasztás *Prohaska* Gyula (ke-
resztényszocialista) és *Silberer* Ferenc (szo-

ciáldemokrata) között. Az előbbi 7334, Silberer 5127 szavazatot kapott. Körber Agost hivatalnok-jelölt 1136 szavazatot nyert.

Bécs, május 15.

A tegnapi képviseléválasztás folytán Marchet közoktatási miniszter lemondott, aki már előbb Badenben is megbukott. Kihallgatáson is volt a királynál, hol személyesen is kérte elbocsátását, rámutatva arra, hogy a választók szavazata nem engedi meg, hogy tovább is megmaradjon hivatalában. Nem lehetetlen, hogy a kormány más tagjai is kénytelenek lesznek Marchet példáját követni. Ebben az esetben a megüresedő tisztségeket ideiglenesen hivatalnokokkal fogják betölteni s a miniszterium rekonstrukciója csak az új képviselőház összeülése után fog bekövetkezni.

Bécs, május 15.

Tegnap felvetették azt a lehetőséget, hogy a szociáldemokrácia váratlan fellökérése miatt az osztrák kormány a parlamentet nyomban összeülése után fel fogja oszlatni, mikor aztán a következő választáson a nemzetiségi fellékeltség háttérbe szorításával sikerülend a szociáldemokrácia visszaszorítása. A terv azonban nagyon kalandos és valószínűtlen. A kormány aligha gondol ilyenre.

Bécs, május 15.

Beck báró osztrák miniszterelnök ma délután kihallgatáson volt a királynál. A kihallgatás másfél óra hosszáig tartott. Beck a választások eredményéről referált az uralkodónak.

Marchet közoktatásügyi miniszter lemondását, aki szülővárosában, Badenben megbukott, a király hír szerint nem fogja elfogadni. Marchet minisztert különben az uralkodó déli 1 órakor kihallgatáson fogadta.

Bécs, május 15.

Délután négy óráig a szociáldemokraták 59 mandátumot szereztek. A keresztényszocialisták vezetési ma délelőtt Lueger lakásán tanácskozássra gyűltek, hol megbeszélték a választások eddigi eredményeit és tanulságait. Nagy felháborodással beszétek arról, hogy Semmeringben, ahol eddig mindig keresztény szociálistát választottak meg, most a szociáldemokrata jelölt győzött, mit annak tulajdonítanak, hogy a vidéki választók nem támogatták kellőleg a keresztény szociálista jelöltet, hanem jobbadán a szociáldemokratára szavaztak.

Bécs, május 15.

Eddig 367 választás eredménye ismeretes. 154 kerületben a választás lesz. 213 kerületnek már van képviselője. Megválasztottak: 7 német haladópartit, 6 német néppártit, 56 keresztényszociálistát, 56 szociáldemokratát, 26 katolikus centropártit, 5 ifju-csehet, 2 csehet, 7 klerikális csehet, 1 cseh nemzeti szociálistát, 4 cseh agráriust, 8 német agráriust, 3 szabadalldeuscho 1 lengyelt, 1 lengyel klerikálist, 5 ruthént, 1 románt, 9 olaszt, 14 szláv néppártit, 2 nemzeti haladópartit szlávot, 2 hervédot, 1 pártionkivült, 1 német szabadelvűt és 1 német radikálist.

Budapest, május 15.

Ma este fél 8 órakor több száz főre rugó szociálista csoport tüntetett a Nép-szava szerkesztősége előtt az osztrák szociáldemokraták győzelme miatt. A tüntetőkhez Bokányi szólott. Minthogy a tömeg nagyon izgatottnak mutatkozott, kivonult a rendőrség készenléte. A Nép-szavától a tüntetők Kossuth lakása elé akartak vonulni, de a rendőrség ezt megakadályozta.

UJDONSÁGOK.

* **Bérmálás Nagyváradon és az egyházmegyében.** Említettük már, hogy Pünkösdi ünnepén bérmálás lesz a nagyváradi l. szert. székesegyházban. A bérmálás szentségének felvételére körülbelül 1300-an jelentkeztek. *Fetser* Antal segédpüspök és dr. *Lányi* József tinini püspök fogják bérmálni. Különösen figyelmébe ajánljuk a szülőnek és a bérmálandóknak, hogy Pünkösdi vasárnapján az istentisztelet már reggel 8 órakor veszi kezdetét s ekkorra mindannyian jelenjenek meg. — Pünkösdi vasárnapján délután *Fetser* Antal püspök bérmautra indul az egyházmegyébe. Pünkösdi hétfőjén, május 20-án *Szentjobbon*, május 21-én *Margitán*, május 22-én *Tasnádon*, május 23-án *Király-Darócon*, május 24-én *Érminszentén*, május 25-én *Tasnádszántón*, május 26-án *Szalacson*, május 27-én *Érmihályfalván* és *Érkészerűben*, május 28-án *Eradonyban* és *Asszonyvásáron*; 29-én *Bihar-Diószegen*. Június hó 2. és 3-án *Gyulán* és június 4-én *Uj Kigyóson* lesz bérmálás.

* **Nagyvárad egy szobor-ünnepélyen.** Karcagon közelbb lepezik le Kossuth Lajos szobrát s az ünnepélyre Nagyvárad városát is meghívták. A városi tanács dr. *Stöcker* József és *Mezey* Mihály törvényhatósági tagokat kérte fel, hogy Nagyvárad városát képviseljék a szoborleplezésnél.

* **Biharmegye anyakönyvi felügyelője.** Az anyakönyvi felügyelői állásokat a miniszter beszüntette s a felügyeleti jogot a központi, miniszteri, tisztviselőkre ruházta. A megbízott miniszteri tisztviselőnek kötelessége az anyakönyvvezetői munkálatokat ellenőrizni. A miniszter a megbízást 2 évenként adja. A két év most járt le s azért a miniszter Biharmegye területére a felügyeleti jogot most ruházta rá dr. *Soltész* István miniszteri segédtitkára. ki rövid időn belül meg fogja tartani a vizsgálatot.

* **Ahol az esküdt nem akar hirdetni.** Sarkad közleg képviselő ötlete határozatilag kimondotta, hogy a házassulandókat csakis a jegyző tartozik kihirdetni, más előjárói tagok ezzel nem terhelhetők. A képviselőtestület határozatát a megye nem hagyta jóvá, mivel a törvény világosan kimondja, hogy bárki is az előjárók közül eszközölheti a hirdetést. A határozatot azonban megfélebbítették a belügyminiszterhez, aki tegnap küldte le határozatát az ügyben. A miniszter a felebbeszét elutasította s kimondta, hogy a házassulandókat a bíróság által kijelölt bármelyik előjárói tag is köteles kihirdetni.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város 1908. évi választóinak id ileres névjegyzéke ellen tegnap délután 5 óráig lehetett felszólalás beadni. Ez évben aránytalanul kevesebb felszólalás érkezett be, mint az előző évokban. A rends határidőn belül összesen 16 felszólalás érkezett be s

ezenkívül egy másik városrészbe akarja magát átíratni, a többi 15 pedig felvételét kéri. A következők kéri a választók közé leendő felvételüket: Puskás Ferenc háztulajdonos, Hegyesi Gusztáv háztulajdonos, Ertl Vendel háztulajdonos, gyulafehérvári lakos, Csuka Sándor vármegyei altiszt, dr. Sarkadi Sándor ügyvédjelölt, dr. Martos Sebestyén ügyvédjelölt, Friedmann Jenő könyvelő, Nagy Zsigmond háztulajdonos, dr. ifj. Zigre Miklós ügyvédjelölt, Goldberger Sámuel háztulajdonos, Brand Sámuel háztulajdonos, Niedermann Antal postasegédtitkár, dr. Lascu Demeter ügyvédjelölt, Erős Lajos háztulajdonos, Berezky László háztulajdonos; ezeken kívül Kain Jakab azt kéri, hogy az újvárosi névjegyzékből töröljék s a váraljaiba vegyék fel.

* **A tüdőbetegek gyógyítása.** Dr. *Gross* Menyhért orvos, a tüdővész elleni rendelő intézet kezelője előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy az intézet igen tömegesen látogatják a betegek s nem képes az ingyen gyógyszer a megkívántató nagy mennyiségben rendelkezni. Irjon fel a város a belügyminiszterhez s rámutatván a rendelő intézet működésére a szegény betegeknek rendelt gyógyszerek költségeinek részben vagy egészben való megtérítését kérje. A városi tanács ilyen értelemben felel a miniszterhez.

* **Uj ügyvéd.** A nagyváradi ügyvédi kar ismét növekedett egy fiatal tehetséges taggal. Az új ügyvéd dr. *Réti* Ignác, aki tegnapelőtt tette le az ügyvédi vizsgát. Az új ügyvéd pár nap alatt megnyitja irodáját városunkban.

* **Útépítés a megyében.** Biharvármegye törvényhatósága kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez a végből, hogy a megye több részében építendő útvonalakhoz a szükséges terméskövet és kavicsot kedvezményes áron szállítsák a vasutak. A kereskedelmi miniszter csak részben teljesítette a megye kérelmét. Ugyanis a Belényes-Örvényesről Nagyszalontára szállítandó kavics szállítási árát csökkentette, míg ellenben a Komádi, Margita és Székelyhid községekre a szállítási árát a régieben hagyta. Az adott kedvezmény is csak szeptember végeig lesz érvényes.

* **A hivatálos órák a városházán.** Nagyvárad város tanácsának tegnapi ülésén foglalkoztak a városi hivatalok hivatalos óráinak nyári beosztásával. Hosszabb vita előzte meg a határozathozatalt, mert a polgármester a közönség érdekében s a városi közigazgatás szociális helyzeténél fogva ellenezte a hivatalos óráknak csupán délelőtre helyezését s Gerő Armin főkapitány szintén ilyen értelemben szólt. A többség azonban a hivatalos órát június 1-től augusztus 31-ig reggel fél 8 órától délután fél 2 óráig állapította meg. Azonban most lesz egy kis zürzavar a városházán. A rendőrség, mérnöki hivatal, főügyészi hivatal hivatalos óráit csak úgy tartja továbbra is, mint eddig, míg a közigazgatás többi ágában az új rend lép életbe június 1-én.

* **A biharmegyei bank közgyűlése.** A Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar és Terményhitel bank ma, csütörtökön délután 5 órakor tartja rendkívüli közgyűlését, mire nevezett intézet részvényeseit azon kérelem kapcsán figyelmezteti, hogy részvényeiket részvétel céljából még a délelőtti folyamán a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek.

* **Az őssi-váradvelencei vasut.** Az őssi váradvelencei összekötő helyi érdekű vasut részvénytársaság kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, miszerint a biharpüspöki állomásból kiágazólag vasutja folytatásaként Nagyrőd, Kisrőd, Less, Nyárszeg és Hosszaszó községek érintésével a márákörözs-

vidéki egyesület helyi érdekű vasutak Tonke állomásáig vezetendő helyi érdekű vasut építésére az előmunkálati engedély részére megadások. A kereskedelmi miniszter a kérelmet teljesítette s az engedélyt 1-ére megadta.

* **Selyemtenyésztési oktatók Nagyváradon.** Az orsz. selyemtenyésztési felügyelő értesítette Nagyvárad városát, hogy a selyemtenyésztés kitanítása céljából ez évben is két oktatót: Klem Magdolnát és Hományi Juliát küldi le Nagyváradra, hogy a néppel megismertessék a selyemtenyésztés módját. Az oktatóknak összes kiadásait az országos felügyelőség fedezi s így Nagyvárad városától csupán támogatást és utbaigazítást kér.

* **Leesett a villanyosról.** Kedden este 9 órakor a Nagyteleki-utcán közlekedő 12. számú villanyos kocsiból, melynek vezetője Debreczeni Sándor, kalauza Kovács Sándor volt, a huszár és tűzér laktanyák közti utvonalon Spingold Ignácné 40 éves, Aradi-utca 25. szám alatt lakó házáló neje kiakart szállani menet közben és a kövezeten elterült. A helyszínre hívott mentők beszállították az izraelita kórházba, hol az orvosok agyrázkódást constáltak rajta. A kocsin lévő utasok tanuvallo-másaiból megállapították, hogy nevezett saját vigyázatlanságának áldozata, amennyiben a kalauz figyelmeztette, hogy ne szálljon le menet közben.

* **Tanulmányi kirándulás.** A közs. polg. fiúiskola 200 tanítványa, hat tanár kíséretében szerdán reggel 5 órakor indult tanulmányutjára. Meglátogatja először a mezőtelegi gyárakat, onnét gyalog Tatarosra mennek, hol a részvénytársaság aszfaltbányáit tekintik meg. Este Dornán lesznek, ott éjjelre maradnak. Május 16-án a Bodonosi kőszénbányákat szemlélnek meg, honnét a fekete dőli gyártelepre vonulnak. Aznap kirándulnak a remek Magaslat megtekintésére. Az éjszakát Feketeerdőn töltik. Május 17-én Eledre gyalognak. Ugy a mezőtelegi mint a tatatosi és feketeerdői részvénytársaságok lekötözött vendégszeretettel biztosították a kirándulók számára. Az állami iskolák tanulói kartársi szivességgel vállalták magukra a kalauzok és szükséges ellátást. Nagyvárad város polgármestere, Rimler Károly közbenjárására a tanács 100 korona segélyt utalványozott, melyből az intézet jeles, jó magaviseletű szegény tanulóinak költségét fedezik. Radó Ignác dr az idén is három szegény tanuló uti költségét fedezi. A kirándulást Mikusay József tanár szervezte és vezeti. Pénteken a déli vonattal érkeznek vissza a bizonyára érdekes, tanulságos kirándulásról.

* **A Jámor család kártalanítása.** A nagyvárad királyi törvényszék a vizsgálóbíró előterjesztésére elrendelte, hogy a telekkönyvi osztály Hevesi Ákos tulajdonát képező szalárdi 98. számú betétben foglalt ingatlan terhére 8228 koronát kebelezzen be, a bekebelezett összeg özv. Jámor Ferencné javára lesz irva a meggyilkolt Sándor nevű fiáért kártérítési díj címén. A bekebelezésről értesítette a törvényszék a megyei árvászeket is, mivel Hevesi Ákos még kiskorú és mint ilyen vagyona felett az apa elhalálása miatt az árvászek rendelkezik.

* **A kétzi ártézi kut.** Kétz község képviselőtestülete kérelemmel járult a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a községben létesítendő ártézi kut fúrásához az állam adjon megfelelő kútfuró gépet s ezenkívül pedig pénzbeli segítséggel is támogassa a tervet. A miniszternek a kérelemre vonatkozó határozata tegnap érkezett le Biharvármegyéhez. A miniszter a kérelmet nem teljesítette egészen, mert a kut fúrásához gépet nem adott. Pénzbeli segítséget szintén nem nyújtott. Ellenben utasította a közegészségügyi mérnöki osztályát, hogy

a szükséges szakszerű tanácsokat s terveket teljesen díjtalanul szolgálja ki a községnek.

* **Agyonforrázta a leves.** Az egyik derecskei református temető csöszének felesége betegen feküdvén, férje: Szénési Gábor foglalkozott az ebéd elkészítésével. Folyó hó 12-én négy éves kis gyermeke apja köztül játszadozván, egy tálba letett reszelt tészta-lavesbe esett s annyira összegegette magát, hogy fél napi kioldás után meghalt.

* **Halálozás.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának gyásza van. Heller Ede törvényhatósági bizottsági tag Budapesten váratlanul elhunyt. Az elhunyt pár nappal ezelőtt utazott fel a fővárosba, hogy súlyos természetű vakbél gyuladást operáltassa. A műtét megtörtént, de olyan szerencsétlen eredménnyel, hogy halálát okozta. Heller Ede élete legjobb korában, 50 év körüli életerős férfi volt. Jó forgalmu szeszgyárát a Gilányi-soron maga vezette s kereskedelmi mozgalmakban tevékeny részt vett. Holttestét haza szállítják Nagyváradra.

* **Ártézi kutak Derecskén.** Derecske községben a közegészségügyre sokat áldoznak, amennyiben már két ártézi kutat furatott, a melyek igen bő vizűek. Most nagy költséggel egy harmadikat is furatni akarnak, azonban ezen helyen — bár 200 méteren alul mentek furatással — vizet nem kaptak; ennek folytán egy másik helyen tervezik a harmadik ártézi kutat.

* **Beck a diplomata.** Beck, az érmihályfalvai bazáros föl akarta venni az árvászekétől mintegy 1064 korona és 37 fillér összeget kivevő örökségét Beck a bazáros be is nyújtotta a nyugtát, melynek ellenében a pénzt várta. A nyugtára azonban nem ragasztott bélyeget, miért is felszólították, hogy a köteles bélyeget küldje be. Beck a bazáros erre sértett önérettel a következő levelezőlapot küldte az illetékes hivatalnak:

139. szám alatti fizetési meghagyás, mely engem 15 korona bélyegtelenre felszólít, érvénytelen, mert én mint diplomata, már 21 éve adó és bélyegmentes vagyok. Az árvászekhez benyújtott nyugta, mely 1060 korona és 37 fillérre szól, bélyegmentes.

Szíveskedjenek tehát az 1064 korona és 37 fillér örökséget postafordultával átküldeni nekem.

Tisztelettel

Beck Jakab,

bazáros

Érmihályfalván.

A sértett bazáros diplomatasága dacára sem fogja megkapni bélyegtelen nyugtára a pénzét.

* **Alkohol mérgezés.** Klein Ignác asztalos inas tegnap délelőtt többet magával erősen belemért a pálinkázásba. A fiatal gyermekek nem voltak hozzászokva az alkoholhoz s így annak tulságos élvezete csakhamar megártott, Klein a pálinkától egyszerre rosszul lett s eszméletét veszítve rogyott össze. A fiatal alkoholistát a mentők vitték a kórházba.

* **Lapelkobzás.** Tegnap délután egy új krajcáros lap indult meg városunkban. A lap szerkesztői Károlyi Gyula és Fereny József. A lap címe *Esti Nagyvárad Ujság*. A lap nem nyert utcai elárúsításra engedélyt s ennek ellenére is több rikkancs árusította az utcákon a lapot. A rendőrség utasítást nyert a lap elkobzására, melynek folytán 5 rikkancstól mintegy 300 példányt kobozott el a rendőrség.

* **A kanyaró Derecskén.** A kanyarójárvány Derecskén amióta a járvány-bizottság működését megkezdte, kezd alább hagyni. Naponta eddig egy-két új esetet jelentenek be az orvosok. 6 gyermek halt meg. A betegség egész tartama alatt eddig 250 gyermek betegedett meg, akik közül 13 halt meg.

* **Izlékos választéku arany-, ezüst bőrmálási ajándék ékszeres és órák csakis olcsó árban kaphatók Szilágyi Géza és Társa ékszeresnél (Fő utca) Rákóczi-ut Orsolya-zárda épületben, Sebő Imre könyvkereskedésével szembe.**

EGYESÜLETEK.

Orvosok közgyűlése.

A «Biharvármegyei Orvosi gyógyszerész- és természettudományi Egyesület» tegnap tartotta évi közgyűlését dr Konrád Márk, kir. tanácsos elnöke alatt. Résztvettek: Bartha János, Baróthy Ákos, Barna Ármán, Bodó Vilmos, Berkovits Bené, Barta Andor, Fráter Imre, Edelmann Menyhért, Fischer Imre, Altmann Jakab, Gerő Sándor, Grosz Menyhért, Fisch Áron, Halász Géza, Kovács Bertalan, Konrád Béla, Mayer László, Nemes Áron, Meer Samu, Nagy Ignác, Popovics Miklós, Rác Miksa, Rác Ödön, Schwarcz Illés, Weisz Bertalan, Weinstok Ármán, Waldmann Béla, Verzár István, Ullmann Béla tudorok, továbbá: dr Nyiri Ödön, Csanda Endre, Beyer N., Lessner Alfréd gyógyszerészek, Winkler Lajos e. tagok.

A közgyűlést dr Konrád M. nyitotta meg. Elnöki beszédében a lefolyt év nevezetesebb orvos-tudományi és egészségügyi eredményeire reflektált. Elismeréssel említette, hogy ugy Nagyvárad város, mint Biharvármegye orvosi kara önzetlen hivatásszeretettel teljesítette emberbaráti kötelességét. Bár az orvosi rend általában sokat szenvedett anyagi tekintetben és tekintélyben. Osszartásra, collegiális együtt működésre buzdítsa az Egyesület tagjait, a kartársakat szeretettel üdvözölte.

Az élénk éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után dr Fisch Áron titkár terjesztette elő évi jelentését. Tartalmas, tömör vonásokban ismertette az Egyesület tevékenységét, mely — szerinte — élénkebb, termékenyebb volt, mint a múlt évi.

Összesen 1 szak- és 2 választmányiülésen tanácskoztak az Egyesület tagjai az orvosi gyakorlatban előforduló esetek, s a tudományos téren felvetett kérdésekről. 16 előadó 43 előadást tartott, melyeknek értékéről annak idején lapunk mindenkor megemlékezett.

Az egyesületnek van 93 tagja, vidékről 23 Kartársi részvétellel emlékezett meg a titkári jele tés a távollevő alelnök dr Berkovits Miklósról, kit betegsége akadályozott abban, hogy régismert és becsült tevékenységét az egyesületben folytathassa.

A pénztáros és könyvtáros jelentéseit más gyűlésre halasztották.

Ezután dr Bodor Károly korelnök vezetése alatt a közgyűlés egyhangulag választotta meg régi derék tisztikarát.

Elnökké: dr Konrád Márkot, alelnökké: dr Berkovits Miklóst, titkárrá: dr Fisch Aront, jegyzővé: dr Julier Vilmost, pénztárossá: Lessner Alfrédet és könyvtárossá (a lemondott Révész V. helyébe) dr Konrád Bélát.

A választmány tagjaiul — titkos szavazással: Bartha Jánost, Bodor Károlyt, Baróthy Akost, Fráter Imre, Edelmann Menyhért, Grósz Menyhért, Mayer Lászlót és Nemes Aront; póttagokul: Meer Samu és Popovics Miklós tudorokat. Ülési elnökök: dr Fráter Imre, Grósz Menyhért, Bartha Jánost és Révész Vilmost. Jegyzőkül: Bartha Andort, Nagy Ignácot, Schwarz Illést és Kovács Bertalant.

Este a közgyűlés tagjai a Pannonia szállóban barátságos lakomára gyűltek egybe.

A Szigligety Társaság Közgyűlése.

A Szigligeti Társaság 1907. évi május hó 26-án d. e. 11 órakor tartja a városháza bizottsági termében rendes évi közgyűlését, melyre a társaság tiszteleti, alapító és rendes tagjai ezennel meghívotnak:

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Főtitkári évi jelentés a társaság 1906-ik évi működéséről.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése a társaság 1906. évi pénztári állapotáról.
3. Az 1907-ik évre szóló költségelvi rányzat megállapítása.
4. Egy választmányi tag választása.
5. Esetleges indítványok, melyek az ala

szabályok 28. §-ának g) pontja értelmében a közgyűlési meghívó közzététele után legkésőbb 3 napon belül az előkhöz írásban benyújtandók.

Nagyvárad, 1907. május hó 10 én.

Rádl Ödön,
társ. elnök.

Uj keresztény szociális egyesületek.
A zentai és adai keresztény szociális egyesületek alapszabályait a belügyminiszter látta-mozta.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtökön: Szép Heléna, operett.
Pénteken: Szép Heléna, operett.
Szombaton: Milliárdos kisasszony, operett.
Vasárnap: A táncos regiment, ujdonság.

Kurucfurfang.

A színház is azt mutatja, hogy itt a nyár. A nézőtérén felszállt a hőmérő és leszállt az érdeklődés fokmérője. Alig van közönség s az is mintha elfelejtett volna tapsolni, érdeklődni. A máskor hatásos jelenetek hűdegen hagyták a nézőteret.

Bognár Jánost, a visszaszerzőféltben lévő derék színészt ünnepelték annyira, amennyire a tavaszi kánikula mellett a közönség ünnepelni képes volt.

Bognár Bögöziye jóízű, eredeti vonásaival most sem tévesztette hatását s többször fakasztott derűtséget a közönség sorai közt. *Károlyi* Leona eleven, pajkos játéka, *Angyal* Ilka hatá os, szépen előadott Cinka Panna jelenete szintén tetszettek. Tóth Elek, Pogány Janka, Körmendi, Lányi, Simon Mariska Szarvasi neveit kell még telemlitenünk az egyébként szürke előadásból. A palotást nem nagyon tudták a kóristák, egyik hölgy éppen elrontotta: sohasem tudta, melyik lábával hova lépjen s persze hogy következetesen rosszul csinálta.

A felvonások közök hallatlan unalmasságát sikerrel mozdította elő azok hosszúsága.

A táncos regiment. A szezon végével még egy ujdonság kerül színre a Szigligeti színházban. Kadelburgnak, a szellemes német bohózatírónak egyik legsikerültebb alkotása, a Táncos regiment, amely ép úgy, mint a másik nagysikerű vigjátéka: a Nap hőse, előreláthatólag állandó műsordarabja lesz a színháznak. A mulató vigjáték premierje vasárnap este lesz. Az egész vigjátékszemélyzet szerepelni fog ebben az ujdonságban, amelynek sikerét előre látólag az is fokozni fogja, hogy az igazgatóság teljesen új kilátásban, új diszletekkel és jelmezekkel hozza színre a darabot. A bohózat egyes jeleneteiről készült pompás fényképek már láthatók a Rákóczi-uti üzletek kirakataiban.

Szép Heléna. Offenbach melódikus, vig operettja, Szép Heléna kerül ma este színre a színházban. Valamikor az operettek arany korában estéről-estére gyönyörködött a színházjáró publikum ebben a pompás operettben, amely azonban már régebben lekerült azóta a műsorról. Ilyenformán csaknem ujdonságszámba megy a közönség előtt. A mai előadás, amelynek szereplői Károlyi Leona, Fehér Gyula, Hajnal György, Torónyi Gyula, Bérczi Gyula és Reviczky Rózi lesznek.

TANÜGY.

Az iskolaszéki jegyző állása.

Ily cím alatt a Nagyvárad tegnapi számában egy közlemény jelent meg, a mely ugyszólván egyenesen a *Tiszántúlnak*, főleg pedig *Várady* Istvánnak volt adresszáva. A »Nagyvárad« közleménye azt állítja, hogy a *Tiszántúl* ama reményének ad kifejezést, hogy újból *Váradyt* fogják megválasztani s hogy a polgári iskolai képesítést a jövőben nem kötik ki. Ezt a *Tiszántúl* nem írta, annál kevésbé írhatta, mert tudta, hogy *Várady* a fizetésrendezés után nem reflektál erre az állásra.

A polgáriiskolai oklevél mellőzését pedig mint valószínűséget említette föl a *Tiszántúl* azért, mert az októberi választáson sok iskolaszéki tagnak az volt a véleménye, hogy kár volt a helybeli törekvő tanítók előre haladásának, törekvésének útját állani.

Különbben is az iskolaszéki jegyzői állásnál jó lesz körültekinteni, nehogy a megválasztandó anyagi károknak legyen kitéve. A felügyelő-igazgatók törölték a nyugdíj intézetből s kérdés nem ez a sors vár-e az iskolaszéki jegyzői állásra is? Mi tudjuk, hogy szükség van a jegyzői állásra, mert sok a munka, de az irodai dolgokat irnok is elvégezheti. Jobb volna ha az állást szintén helyettes-tanítói állásá alakítanák át, hiszen e minőségben ily nagy testületnél hetenkint igen sokszor 32 órát is kell helyettesíteni. Ez elég egy embernek, emellett nem lehet még 22—24 órai irodai munkát is végezni. Jó lesz ügyelni, nehogy az iskolaszéket majd az a vád érje, hogy nem volt eléggé körültekintő.

TÁVIRATOK.

Az elégedetlen horvátok.

Budapest, május 15. A kormányhoz közel álló körökből veit értesülés szerint a horvát képviselők a vasuti törvényjavaslatok miatt éles szemrehányásokat teettek Josipovich horvát miniszternek, hogy nem tudott a horvát álláspontnak érvényt szerezni. Több horvát képviselő valószínűnek tartja, hogy Josipovich visszafog lépni állásától. A javaslat pedig lényegében honorálja a horvát álláspontot és a tulzó horvátok köszönet helyett, szemrehányással vannak. A kormány azonban nem tűri meg, hogy egyes frakciók a kabinet bármely tagjára befolyást gyakoroljon és azért Josipovich maradni fog, bár a béke kedvéért szívesen lemond állásáról.

Andrássy a bojkott kassza ellen.

Budapest, május 15. A szervezett építőmunkásokkal szemben az építőmesterek megalakították a maguk országos szövetségét. Törekvésük az, hogy szövetségükbe összpontosítsák mindama iparágakat, amelyek építőiparral vonatkozásban vannak. Ebben a keretben alakították meg a budapesti fuvarosok szövetségét, amelynek alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta ugyan, de törölte egyik leglényegesebb pontját, amely ekként hangzott:

Jogosulatlan sztrájkok és bojkottok, valamint kikerülhetetlen munkazáratok esetén a tagok erkölcsi és anyagi támogatása és ezen célra segélypénztár alapítása.

Az építőanyag szállító fuvarosok tegnap tar-

tott gyűlésén, amelyen Gleichmann Miksa elnököl és dr. Tarnay K. titkár olvasta fel az alapszabályt; e szakasznak a törlése nagy recenziust kellett. Azt mondták, hogy a miniszter az anyagi eszközök megszerzésének eltiltásával meddővé tette a küzdelmet a munkásmozgalmakkal szemben. De megnyugodtak és elhatározték, hogy belépnek az országos szövetségbe.

SPORT.

Vívó iskola. A nagyváradai sportkedvelő fiatalság kérelmére *Orbán* a hadapró iskola vívó mestere most kéthónapos iskolát tart. Az iskola, mint ezideig, úgy az iskolai idő alatt is a tüzoltó laktanya sorozó termében lesz megtartva. A legutolsó iskola sikerei fényes garancia a mester jó nevének, melyet a jövő iskoláinak sikere csak növelni fog.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Írta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

39.

E kedves magányban közdött Natália utoljára boldogságáért. Lehetőleg vonzón és költői rendezte be otthonát, hogy Lensky emlékezetébe vésődjék valami, a mi után visszakíváncsozók. Nem győtt többé féltékenyen elkülönítő gyöngédséggel, hanem szórakoztatásáról, művészi és szellemi buzditásról is gondoskodott. Nemcsak Pár s első zenészeit, de a legkülönbözőbb irányokban kimagasló nagyságait a párisi társadalomnak tudta a fővárosból és a környék villatelepeiről az Erémítageba vonzani; magas célokra törő, komoly férfiakat látott magánál, kik kitűnőségük mellett oly élénkek és fogékonyak voltak, hogy a nagy válaszfalat, mely a szerény emberfia és az ily nagyságok közt létezik, szeretetreméltóságuk által megsemmisíték. Örömet szerzett Natáliának, Lenskyt ily férfiak közt láthatta, mert az ilyen környezetben ő maga is nagyobbodott.

Nagyon bőbeszédű külföldben soha nem volt; szellemi tehetségei nehézkes minőségűek lévén, az apró társalgási célokra nem igen voltak használhatók. De milyen jól tudott hallgatni és — kérdezni! Aztán egész véletlenül, valamely eldöntetlen politikai vagy művészi kérdésben oly találó és messzeható megjegyzést tett, hogy mindannyiszor meglepett hallgatás követte szavait.

Egy ízben a vendégek egyike megjegyzé: — Ha Lensky a társalgásba beleszól, rendszeren oly hatást tesz, mintha pisztolylövések közé egyszerre ágyudőrej vegyül.

Nem volt egyoldalú érdekeiben, mint a legtöbb zenész szokott lenni. Aki közelebről megösmerte, észrevette, hogy zenei talentuma egészen kivételes, általános tehetségeinek csak egyik részét képezé.

Csendesen és mégis élénken multak a napok, hetek, hónapok. A közelgő válásról Natália soha nem beszélt.

Negmagyarázhatatlan kéjjelmentlenség győttörte Lenskyt.

Matália kitalálta baját, — Lensky a Morinskyval való szerződést csaknem fejvesztett sietséggel kötötte meg, nem csupán, hogy ezzel az alkalmat biztosítsa magának oly nagy pénzösszeg megszerzésére, mely anyagi kellemetlenségeinek egyszerre és jó időre véget vessen, hanem azért is, mert az együttlét xx ben, régi legénykorabeli cimboráival, tisztán érezte vele, mennyire kényszerítve van neje mellett erköl-

csileg az egyenes uton haladni, legyőzve magát minden alkalommal, holott évekig lenyűgözött cigánytermészete régi jogaiba akar lépni.

Es mégis hozantotta őt, hogy Natália most nyugodtnak látszott a közeledő válást illetőleg. Most, hogy az időpont ajtó előtt állt, még neki is torkán akadt a szó. Vajjon már nem szereti-e Natália?

A gondolat elviselhetetlen volt reá nézve, még a munkában is gátolta. Mindent megfordítva jegyzett kótapapirosába.

A liliumok ezalatt meghalltak, a napok rövidülni kezdtek s az első sárga levelet lepték el a fűvet, bár még sűrű volt a lomb; csak itt-ott tarkázta egy-egy nagy sárga folt a kékeszöld fákat és a levelek zizezése már nem volt oly lágy mint azelőtt.

— A fák elvesztették hangjokat, berekedtek, a régi zománc hibázik! — szokta mondani Natália. A rózsák, igaz, még szebben virultak mint nyáron, mégis érezhetően beköszöntött az ősz s Lenskyt az a gyöttrő érzés el sem hagyta többé, hogy közelében valami haldokol.

A munkának nem örült. Már három ízben hallotta, a mint Natália elsuhant ajtaja mellett és mindannyiszor gondolta: most jön; már kitérte karjait utána, — azonban nem jött. Ledobta a tollat s felugrott, hogy utána nézzen.

Egy szeptemberi délután volt, alkonyat felé. Már harmadnapja esett és a levegő hűvös volt és nedves.

Natália a barna faburkolatú földszintes szobában a magashátú karosszékek egyikében a kandalló mellett ült, hol vig hasábtűz pattogott. Az ablakok nyitva álltak s a lombon át permetező eső halk lecsanása s a hatalmasan megdagadt patak zuga összevegyült az égő fa pattogásával és sercegésével.

A szoba közepén, setétveres posztóterítővel fedett asztalon, nagy csésze pezsgő színű Gloire de Dijon-rózsá állt. Kívülről beszivárogva az őszi hervadásnak édes lehevel.

Az alkonyat fátylai leereszkedtek. A nagy, de kissé alacsony terem sarkait már mintegy kikerekítették a setét árnyak. Szeszélyes fénytükrözések suhantak el a barna falburkolatok és a bronz-tájakon, melyek díszítették.

A kis Kolja ott guggolt az anyja előtt egy alacsony zsámolyon és kicsi könyökeivel térdeire támaszkodva, komoly szemekkel, hallgatódzva pillantott fel reá.

Lehetetlen valami bájosabbat képzelni mint ez az anya és ez a gyermek ebben a percben. Lensky szíve látásukra egyszerre nagyot dobbant.

— Milyen szép itt nálam minden, mily jó dolgom van itt, mért is megyek el tulajdonképen? — kérde magától.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Az Ur napja és a vásár. Berettyóújfaluban a vásártartás napja minden hét csütörtökén van. A vásár napja most összeesik az Urnappal, minek következtében úgy az ünneppel mint a vásárral igen sok kellemetlenségnek van kitéve. Az ünnepre kellemetlen a vásári zaj, mely a tivornyázó csoportokéval együtt zug, a vásárra pedig azért, mert a katolikusok nagy része, az iparos osztály az ünnep miatt nem vehet részt a forgalomban. Ezek miatt most kérelemmel járult a berettyóújfalusi plebános az alispáthoz, miszerint hason oda, hogy az idén a csütörtök helyett a vásár egy nappal hamarabb azaz szerdán tartassék meg.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, május 15	
Boza április	13 15 — 13 35
Rozs április	13 50 — 13 30
Tengeri május 1907.	10 80 — 11 05

Repeze aug.-ra	27 80 — 28 24
Zab ápr.-ra	15 20 — 16 10

Értéktözsde.

Budapest, május 15.

Oszták hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Oszták-m. állam vasútrészvény	670.—
Közuti vasút	594.—

Hivatalos árfolyamok.

Budapesti áru- és értéktözsde 1907 május 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 4%	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar gyermekérvény sorsjegy-kölesén	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesén	150.—
Oszták járdék ezüstben	99.50
Oszták járdék papírban	100.—
Oszták korona járdék	117.—
Oszták járdék aranyban	99.—
1800. oszt. államsorsjegyek	155.—
Oszták magyar bankrészvény	17.65
Magyar hitelbank részvény	17.65
Varosi villamosvasút	833.—
Oszták hitelbank intézeti részvény	680.50
20 frankos frankos (Naplendör)	683.25
Oszták-magyar államvasúti részvény	19.08
Német birodalmi márika	117.58
London vista	24.17
Páris vista	95.47
20 márkás arany	37.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás.

A „Biharmegyei Kereskedelmi-
és Ipar- és terményhitelbank“

1907. évi május 16-án, délután 3 órakor Nagyváradon, saját üzleti helyiségében (N.-Teleki-u. 3.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés napirendje:

- Az igazgatóság indítványa:
 - 750 darab új részvény kibocsátása és ennek megfelelőleg a részvénytőke felemelése iránt.
 - a kétes követelések tartalékalapjának megszüntetése és felhasználása az alap tőke és rendes tartalékalap szaporítására.
- Az alapszabályok módosítása.

Nagyvárad, 1907. évi április hó 24-én.

Az igazgatóság.

Azok a tisztelt részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni kívánnak, felkérem, hogy az alapszabályok 12 §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy hónappal a nevükre írt részvényeket a le nem járt részvényekkel együtt, legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A közgyűlés napirendjének első pontjára is kiterjedő új alapszabály tervezet felvételéről május hó 10-től kezdve az intézet helyiségében megtekinthető, sőt a részvényesek kívánataira nyomtatott példányban is megküldetik.

Meghívó.

A „biharmegyei és nagyváradi nemzeti kaszinó egyesület“

igazgató választmánya az 1907. évi május hó 26-ik napján d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében tartandó

évi rendes közgyűlésre

az egyleti tagokat tisztelettel meghívja.

A közgyűlés napirendje:

- Az igazgatóság évi jelentése s a számvizsgáló bizottság jelentése alapján az 1907. évi költség megállapítása.
- Esetleges indítványok.
- Leköszönés következtében két igazgatói állásnak választás utáni betöltése.
- Az alapszabályok 19 §-a értelmében kitéve s 3 évi időtartamra újbóli választás alá eső 10 választmányi helynek választás utáni betöltése.

Kelt Nagy-Várad, 1907. április hó 23-án.

Igazgató választmány.

Új találmány

Törvényileg védve.

A fürdőző közönség és a gyomorfájások figyelmébe.

A kinek egészsége és élete kedves, mielőtt fürdőre menne, el ne mulassza meg-hozatni a szabadalmazott

— állítható —
gyomorvédő övemet

amely egy különleges flanel-lel bélelt ruha féle, a világon egyedül álló páratlan egészség biztosító, mert tapasztalásaim szerint viselve, nemcsak, hogy a megbűlést, a megbetegedést lehetetlenné teszi, de bármily régi gyomorfájásokat, gyomorgörcsöket, bélfajdalmakat, hasmenéseket, csikarásokat stb. azonnal néhány perc alatt megszüntet, ehetik bármit, folyton kitűnő étvágyat, rendes székelést biztosít, tehát valóságos betegség üldöző éppen azért úgy a fürdőző közönségnek, mint a gyomorfájásoknak megfizethetetlen, tehát nem szabad sajnálni ennek csekély árát, melyért százszorosan, esetleg életével fizetheti meg fukarságát, mert hiszen mindenki tudhat is rá példát, hogy mert ilyen védő eszköz nem létezett gyógyulás helyett hatálos hűlést kapott, mert nincs veszedelme sebb, mint az elázott testtel a fürdőzésből az állítható gyomorvédő öv nélkül, az esetleg időközben hirtelen lehűlt zivataros levegőre ki-jönni, egy perc alatt hatálos hűlést kaphatni.

Férfi vagy női, I. szám, mely legtöb-bekre alkalmas 3 korona. II. túl nagy termetűekre 3 korona 50 fillér.

Utánzás tilos.

Egyedüli készítője, mint a szabadalom tulajdonosa:

TAKÁTS DÁNIEL

Várad-Velence, Sorompó-u. 2. A vasúti sorompó mellett.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Moskovits

cipőgyár

Kossuth-utca

Helyi ipar.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ívlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága eivállalja

— *villamosvilágítási* —

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávat szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vevőlisták,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Eivállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, étlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Meghívó.

A központi takarékpénztár részvénytársaság

rendkívüli közgyűlésére

mely **1907. június 2-án** délelőtt 11 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

TÁRGYA:

Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése tárgyában és az ezzel kapcsolatos alapszabály módosítás.

Nagyvárad, 1907. május 15.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaság pénztáránál részvényét, melyet legalább négy hét előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtüntető térítvényvel láttatik el.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hírnévnek örvendő **CSORDÁS TESTVÉREK fűszer és csemege üzletét átvettük**, azt korszerűen, a legjobb új árukkal berendezve

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, **raktáron tartunk**

NAPONTA FRISS TEA-VAJAT

Az általános fűszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kívül, még mindennemű csemege árukat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borok pezsgők, likörök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésű ásványvizeket.

Vetemény magvakat, mindennemű gazdasági cikkeket.

A n. érdemű közönség szives támogatását kréjük, biztosítva t. vevőinket, szolid árak mellett, becsületos és figyelmes kiszolgálásról. **Telefon 249.**

Magyar Általános Hitelbank.

Teljesen befizetett részvénytőke 60,000.000 korona.

Tartalék alap 33,000.000 »

A Magyar Általános Hitelbank Nagyvárad **Fiója** (Bémer-tér, Bazárépület I. em.) foglalkozik a bankszakma **összes** ágaival. A **négyszázalékos Magyar Koronajáradék** június 1-i szelvényeit már **f. hó 20-tól kezdve** jutalékmentesen váltja be.

Betéteket tőkekamatadómentesen **4 százalékkal** kamatoztat.

Hitel leveleket ad az összes külföldi piacokra, fürdőhelyekre.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRASSY UT 60.

Sorsjegyeink Nagyváradon kaphatók: Grósz Ignátz. ált. takarékpénzt. pénztárnoknál.